

คู่มือสำหรับนักศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๗

เรื่อง การขอผ่อนผันการเข้ารับการคัดเลือกราชการทหาร
กองประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.

๒๕๕๗

จัดทำโดย

นายสุวิทย์ เลาวิลาศ

นักวิชาการศึกษา

งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร

คำนำ

ประชาชนชาวไทยโดยเฉพาะชายที่มีสัญชาติไทย ต้องเข้ารับราชการทหารด้วยกันทุกคน แต่มีจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจ เกี่ยวกับหน้าที่การรับราชการทหารในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การขึ้นทะเบียนทหาร การรับหมายเกณฑ์ การเกณฑ์ทหาร รวมไปถึงการขอยกเว้น และการขอผ่อนผันในการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติตามหน้าที่ที่ถูกต้อง หรือได้รับคำชี้แจงในการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จนกระทั่งต้องถูกดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก ในข้อหาหลีกเลี่ยงชดชั่งไม่ไปลงบัญชีทหารกองเกิน (ขึ้นทะเบียนทหาร) ไม่ไปรับหมายเรียก(หมายเกณฑ์), หรือไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือก (เกณฑ์ทหาร) และ อื่น ๆ เป็นเหตุให้ต้องเสียทั้งเวลาและทรัพย์สินในการต่อสู้คดี

ดังนั้นเพื่อให้ชายไทย ซึ่งเป็น นักศึกษา ได้ทราบถึงหน้าที่และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการรับราชการทหาร ได้ถูกต้อง งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร จึงได้ทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น เพื่อชี้แจงเน้นย้ำ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับราชการทหาร ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง และมีจิตสำนึกที่ดี พร้อมทั้งจะอุทิศแรงกายแรงใจ เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อรับใช้ประเทศชาติ ด้วยความเต็มใจสมกับเป็นชายชาติทหารอย่างแท้จริง หวังว่าคู่มือ เรื่อง การขอผ่อนผันการเข้ารับการคัดเลือกราชการทหารกองประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ฉบับนี้ คงเป็นประโยชน์ แก่ท่านตามสมควร

จัดทำโดย

นายสุวินัย เลาวิลาศ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ทหารเป็นหน้าที่ของชายไทย	๑
๒. การรับหมายเรียกหรือการรับหมายเกณฑ์	๓
๓. การตรวจเลือก	๕
๑) ความรู้เกี่ยวกับการเข้ารับราชการทหาร	๕
๒) การยกเว้นการเข้ารับราชการทหาร	๑๑
๓) ข้อควรจำ	๑๖
๔. การเรียกพล	๑๘
๕. การผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร ตาม พรบ.รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๓/	๒๐
๖. ขั้นตอนการปฏิบัติของนักศึกษาามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร	๒๔
๗. แบบคำร้องยื่นการผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร	๒๖
๘. ไขข้อข้องใจ ถาม – ตอบ	๒๗
๙. คำอธิบายศัพท์	๓๑
๑๐. บรรณานุกรม	๓๓

ทหารเป็นหน้าที่ของชายไทย

ประเทศไทยตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศเป็นต้นมา กำหนดให้ชายไทยทุกคนต้องรับราชการทหารและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับที่ใช้ในปัจจุบันยังกำหนดไว้ในหมวดที่ ๔ หน้าที่ของชายไทย มาตรา ๖๙ ซึ่งมีความว่า " บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษา อบรม ... ฯลฯ .. ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ " กฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๗ บัญญัติว่า "ชายที่มีสัญชาติ เป็นไทย "และการได้มีสัญชาติไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติสัญชาติไทยตาม กฎหมายมีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน พ.ศ.๒๕๐๘

ดังนั้นหน้าที่ของชายไทยทุกคนต้องรับราชการทหาร พุดง่าย ๆ ว่า "ต้องไปเกณฑ์ทหาร" ซึ่งการรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารเป็นเรื่อง ที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เพราะกองทัพไทยจะฝึกฝนผู้เข้ารับราชการทหารให้มีระเบียบ วินัย ฝึกหัดวิชาชีพเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ อัน เป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากแก่ทหารเกณฑ์ทุกคน ซึ่งปกติการเกณฑ์ทหารจะกระทำกันในช่วงเดือน เม.ย. ของทุกปี ปีละครั้ง และต้องเข้ารับราชการเป็นทหารเกณฑ์จำนวน ๒ ปี แต่มีข้อยกเว้นและผ่อนผันสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร.ต.) ในสมัยปัจจุบันเรียกว่านักศึกษาวิชาทหารซึ่งจบในระดับชั้นปีที่ ๓ หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหารและกฎกระทรวง ซึ่งจะกล่าวต่อไป

๑.หน้าที่ของชายไทยที่จะต้องเกี่ยวกับการรับราชการทหารมีดังนี้

๑.๑ การลงบัญชีทหารกองเกิน (การขึ้นทะเบียนทหาร) ชายไทยเมื่ออายุย่างเข้า ๑๘ ปี (๑๗ ปีบริบูรณ์) ให้ไปแสดงตนเพื่อขึ้นทะเบียนทหารภายในปี พ.ศ.นั้น

๑.๒ การรับหมายเรียก(การรับหมายเกณฑ์) ทหารกองเกินทุกคนเมื่อมีอายุย่างเข้า ๒๑ ปี (๒๐ ปี บริบูรณ์) ใน พ.ศ. ใดต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พ.ศ.นั้น

๑.๓ การเข้ารับการตรวจเลือก (การเข้าเกณฑ์ทหาร)ทหารกองเกินเมื่อได้รับหมายเรียกแล้วจะต้องไปเกณฑ์ทหารตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายเรียก

๑.๔ การเข้ารับการเรียกพลของทหารกองหนุน ทหารที่ปลดจากกองประจำการโดยรับราชการในกองประจำการจนครบตามที่กฎหมายกำหนด หรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการศึกษา ทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุน เมื่อมีหมายเรียกพล (เพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม) จะต้องไปรายงานตัวเพื่อเข้ารับการฝึก หรือทบทวนวิชาทหาร ให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.บุคคลที่จะได้สัญชาติไทย จะต้องเข้าหลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๒.๑ เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

๒.๒ เกิดนอกราชอาณาจักรไทย โดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ

๒.๓ เกิดในราชอาณาจักรไทย (นอกจากผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ที่มีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าว และขณะที่เกิดบิดามารดาเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนทางการทูต หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางการทูต หรือพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ และคนในครอบครัว ซึ่งเป็นญาติอยู่ในอุปการะหรือคนใช้ ซึ่งเดินทางมาอยู่กับบุคคลดังกล่าว)

๒.๔ ผู้ที่ได้แปลงสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย

๒.๕ บุคคลที่ได้กลับคืนสัญชาติไทย ชายที่มีสัญชาติไทย เริ่มผูกพันกับกฎหมายรับราชการทหาร ตั้งแต่อายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ หรือ อายุย่างเข้า ๑๘ ปี ในวาระแรกที่ได้ขึ้นทะเบียนทหารที่อำเภอตามที่กฎหมายกำหนด

๓.การนับอายุ คนเกิดในวันใดเดือนใดก็ตามปีเดียวกัน เมื่อสิ้นปีนั้น อายุจะเท่ากันหมด คือ ๑ ปีบริบูรณ์และนับเป็นอายุย่าง ๒ ปีด้วย เช่น คนเกิดวันที่ ๑ ม.ค.๒๕๔๐ กับคนเกิดวันที่ ๓๑ ธ.ค. ๒๕๔๐ เมื่อสิ้นปี ๒๕๔๐ และในวันที่ ๑ ม.ค.๒๕๔๑ ให้นับอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ และจะมีอายุย่าง ๒ ปี เท่ากัน เรื่อยไปจนถึงวันที่ ๓๑ ธ.ค.๒๕๔๑ และเมื่อสิ้นปี ๒๕๔๑ แล้ว ในวันที่ ๑ ม.ค.๒๕๔๒ ให้นับอายุครบ ๒ ปีบริบูรณ์และจะมีอายุย่าง ๓ ปี ด้วยให้นับเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ตามที่ต้องการ การจะทราบว่าย่างเข้าหรือย่างเข้าให้เอา พ.ศ.ปัจจุบันตั้งลบด้วย พ.ศ.เกิด เช่น คนเกิด พ.ศ.๒๕๒๔ จะมีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ หรือย่างเข้า ๑๘ ปี ตลอดปี ๒๕๔๑ คือ อายุครบและอายุย่าง ตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. ๔๑ - วันที่ ๓๑ ธ.ค.๔๑

การรับหมายเรียกหรือการรับหมายเกณฑ์

ทหารกองเกินทุกคนเมื่อมีอายุย่างเข้า ๒๑ (อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์) ใน พ.ศ. ไต่ ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเกณฑ์ที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พ.ศ. นั้น **เช่น ตัวอย่าง** ทหารกองเกินเกิด พ.ศ.๒๕๒๑ ให้ไปแสดงตนรับหมายเกณฑ์ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ ในเวลาราชการ เมื่อรับหมายเกณฑ์แล้ว จะต้องไปรับการตรวจเลือก (เกณฑ์) ในเดือนเมษายน ๒๕๔๒ ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายเกณฑ์ หากไม่ไปจะถูกดำเนินคดีฐานหลีกเลี่ยงชดเชย มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี

๑. การออกหมายเกณฑ์ หมายเกณฑ์นายอำเภอจะออกเฉพาะผู้ที่ได้ลงบัญชีเป็นทหารกองเกินแล้ว คือ

๑.๑ ผู้ที่มีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ

๑.๒ ผู้ที่มีอายุ ๒๒-๒๙ ปีบริบูรณ์ ซึ่งต้องไม่เคยเข้าตรวจเลือก(เกณฑ์ทหาร) หรือเป็นคนหลีกเลี่ยง ไม่มารับการเกณฑ์ในปีก่อน ๆ(ศาลตัดสินลงโทษแล้ว) หรือพ้นจากฐานะการยกเว้น หรือผ่อนผัน หรือได้รับการผ่อนผันเนื่องจากเป็นนิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดา หรือมารดา หรือบุตร หรือคณะกรรมการตรวจเลือกมีความเห็นว่าป่วยรักษาไม่หายภายใน ๓๐ วัน ในปีที่ผ่านมา

๒. การรับหมายเกณฑ์แทน ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปรับหมายเกณฑ์แทน ถ้าไม่มีให้ถือว่า ผู้นั้นหลีกเลี่ยงชดเชย การรับแทนจะต้องเป็นกรณีใกล้วันหมดเขตรับหมายเกณฑ์(ประมาณเดือนธันวาคม) โดยมีความจำเป็น ดังนี้

๒.๑ ป่วย

๒.๒ ไปอยู่ต่างประเทศยังไม่มีกำหนดกลับ หรือมีกำหนดกลับแต่วันที่จะกลับนั้นเลยกำหนดเวลาการรับหมายเกณฑ์แล้ว

๒.๓ ไปศึกษาต่างท้องที่ ไม่สามารถจะกลับไปได้เพราะติดการสอบไล่

การที่จะให้รับหมายเกณฑ์แทนหรือไม่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของนายอำเภอการรับหมายเกณฑ์แทน จะต้องมียกหนังสือมอบหมายหรือมอบฉันทะของทหารกองเกินผู้นั้นถึงนายอำเภอโดยผู้รับแทนนำมาแสดง แล้วให้สัสดีอำเภอลงทะเบียนรับหนังสือ และให้ทางอำเภอทำการสอบสวนปากคำผู้รับแทนนั้นไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งผู้รับแทนจะต้องให้คำรับรองในการสอบสวนว่า จะมอบหมายเกณฑ์ที่รับไปนั้นนำไปมอบให้แก่ทหารกองเกินผู้นั้น พร้อมกับแจ้งวันเวลาและสถานที่เกณฑ์ทหารให้ทราบ แล้วเสนอนายอำเภอ ขออนุมัติก่อนมอบหมายเกณฑ์ให้รับไป ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ ทหารกองเกินผู้นั้นอ้างว่าไม่ได้รับหมายเกณฑ์ในกรณีที่หลีกเลี่ยงชดเชย ไม่ไปเข้ารับการเกณฑ์ทหาร

๓. การจัดทำประกาศ ในเดือนตุลาคมทุกปี ทางอำเภอจะจัดทำประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้า ๒๑ ปี ใน พ.ศ. นั้นไปแสดงตนเพื่อรับหมายเกณฑ์ที่ อำเภอ ประกาศกันว่านี้จะปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยตามชุมชนในท้องที่นั้น กับ นายอำเภอจะส่งประกาศให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย ถ้าผู้ใดไม่ไปรับหมายเกณฑ์ตามกำหนดจะถูกดำเนินคดีอาญารัฐานหนักเล็งชดชื่น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับแต่ถ้าทางอำเภอได้ส่งรายชื่อไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การตรวจเลือก

ความรู้เกี่ยวกับการเข้ารับราชการทหาร

" บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้นต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่เจ็ดสิบหกเซนติเมตรขึ้นไป (๓๖ ซม. ขึ้นไป) ในเวลาหายใจออก และสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรสี่สิบเซนติเมตรขึ้นไป (๑.๔๐ ซม. ขึ้นไป) ถ้าขนาดสูงหรือขนาดรอบตัวอย่างใดอย่างหนึ่งต่ำกว่ากำหนดนี้ ให้ถือว่าเป็นคนไม่ได้ขนาดจะส่งเข้ากองประจำการไม่ได้ "

การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการหรือที่รู้จักกันดีคือการเกณฑ์ทหารนั้นตามปกติกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดไว้ในเดือนเมษายน (วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๑๑ เมษายน ของทุกปี) ดังนั้นทหารกองเกินเมื่อได้รับหมายเรียกแล้วจะต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดในหมายเรียก ทั้งนี้ โดยนำหลักฐานต่างๆ ได้แก่ ใบสำคัญทหารกองเกิน (แบบ สด.๙), หมายเรียก(แบบ สด.๓๕.) ,บัตรประจำตัวประชาชน, ประกาศนียบัตร หรือหลักฐานทางการศึกษา ไปแสดงด้วยหากทหารกองเกินผู้ใดไม่ไปถือว่าหลีกเลี่ยงชั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และในวันตรวจเลือกนั้น ผู้เข้ารับการตรวจเลือกทุกคน จะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ(แบบ สด.๔๓) หรือที่รู้จักกันคือ ใบผ่านการเกณฑ์ทหารนั่นเอง

ก่อนที่จะทราบถึงวิธีการในตรวจเลือก ควรจะได้ทำความเข้าใจว่าในวันตรวจมีใครบ้างเป็นเจ้าของหน้าที่ทำการตรวจเลือก และมีหน้าที่อย่างไรบ้างเสียก่อน สำหรับในวันตรวจเลือกนั้นจะมีคณะกรรมการตรวจเลือก ซึ่งมีหน้าที่ทำการตรวจเลือกให้เป็นไปอย่างยุติธรรม

๑. คณะกรรมการตรวจเลือกประกอบด้วย

๑.๑ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคนเป็นประธานกรรมการมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการตรวจเลือกให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกไม่อาจตกลงกันโดยเสียงข้างมากได้ กับมีหน้าที่ตรวจสอบการปล่อยตัวทหารกองเกินพร้อมมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ(แบบสด.๔๓)

๑.๒ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคนเป็นกรรการมีหน้าที่ ดังนี้

๑.๒.๑ กรรมการนายทหารสัญญาบัตร (คนที่ ๑) มีหน้าที่เรียกชื่อทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกมาตรวจเลือกจัดดูแลทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้ว ให้อยู่รวมเป็นจำพวก ป้องกันมิให้ทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วปะปนกับทหารกองเกินซึ่งยังมิได้ตรวจเลือกและรับทหารกองเกินซึ่ง

คณะกรรมการตรวจเลือก กำหนดให้เข้าประจำการ เพื่อนำตัวไปขึ้นทะเบียนหรือนำตัวส่งนายอำเภอ เพื่อออกหมายนัดเข้ารับราชการทหาร

๑.๒.๒ กรรมการนายทหารสัญญาบัตร (คนที่ ๒) มีหน้าที่วัดขนาดเก็บยอดเป็น จำพวกตรวจสอบสลากรควบคุมการทำสลากร และอ่านสลากรในระหว่างการจับสลากร

๑.๓ สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่ตรวจเลือกนั้นเป็น กรรมการมีหน้าที่บันทึกผลการตรวจเลือก ในบัญชีเรียกฯ(แบบ สด.๑๖)รับเรื่องราวร้องขอในเหตุต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เตรียมทำสลากร บันทึกผลการจับสลากรขึ้นทะเบียน และทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ

๑.๔ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม หนึ่งคนหรือหลายคนเป็นกรรมการมีหน้าที่ตรวจร่างกายผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกและออกใบสำคัญ ให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ รวมทั้งควบคุมการจับสลากรเมื่อได้ทราบถึงว่าใครเป็น เจ้าหน้าที่ในการตรวจเลือก และมีหน้าที่อย่างใดแล้วต่อไปจะได้กล่าวถึงวิธีการและขั้นตอนในการ ตรวจเลือกต่อไป

๒. ขั้นตอนการตรวจเลือกในการเลือกนั้น จะแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ขั้นตอนที่หนึ่ง เมื่อทหารกองเกินมา ณ สถานที่ตรวจเลือกให้เข้าแถวรวมอยู่ตามป้าย ตำบลที่ปักไว้ครั้นถึงเวลา ๐๗.๐๐น. จะมีพิธีเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา โดยประธานกรรมการนำ คณะกรรมการตรวจเลือกและเจ้าหน้าที่ทั้งหมดมาเข้าแถว ณ หลังเสาธง จัดให้มีเจ้าหน้าที่เชิญธงชาติ เมื่อธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาแล้วประธานกรรมการจะกล่าวถึงความสำคัญในการเข้ารับราชการทหารเพื่อ ชี้แจงให้ทหารกองเกินได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการรับราชการทหาร เพื่อชี้แจงให้ทหารกองเกิน ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการรับราชการทหารผลเสียหายในการหลีกเลี่ยงขัดขืน ต่อจากนั้น กรรมการสัสดีจังหวัดจะชี้แจงวิธีปฏิบัติในการร้องขอเข้ากองประจำการ(สมัคร)รวมทั้งการยกเว้นผ่อน ผันตลอดจนการขอสิทธิลดวันรับราชการและเหตุต่าง ๆ ที่ควรทราบต่อจากนั้นจะเริ่มทำการตรวจ เลือก ดังนี้

๒.๑.๑ เจ้าหน้าที่โต๊ะที่ ๑ มีหน้าที่เรียกชื่อตรวจบัตรประจำตัวประชาชนและ หมายเรียกเพื่อมิให้เปลี่ยนตัวและผิดคน

๒.๑.๒ เจ้าหน้าที่โต๊ะที่ ๒ มีหน้าที่ตรวจร่างกายและแบ่งคนเป็นจำพวกกล่าวคือเมื่อ ตรวจร่างกายแล้ว จะแบ่งคนออกเป็น ๔ จำพวก คือ

๒.๑.๒.๑ จำพวกที่ ๑ ได้แก่ คนซึ่งร่างกายสมบูรณ์ดีไม่มีอวัยวะพิการหรือ ผิดส่วนแต่อย่างใด

๒.๑.๒.๒ จำพวกที่ ๒ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือน คนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงกับทุพพลภาพตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๑๗)ออกตามความใน พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๑๗ เช่น ตาเหลือบ ช่องหูมีหนองเรื้อรังและทั้งแก้วหูทะลุคอ

พอก มือหรือแขนลีบหรือบิดเก ไล่เลือนลงถุง ฯลฯ

๒.๑.๒.๓ จำพวกที่ ๓ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารทหารในขณะนั้นได้เพราะป่วย ซึ่งจะบำบัดให้หายไม่ได้ภายในกำหนด ๓๐ วัน กรณีนี้ให้เรียกมาตรวจเลือกในคราวถัดไปเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกได้ตรวจเลือกแล้วยังคงเป็นคนจำพวกที่ ๓ อยู่รวม ๓ ครั้ง ให้งดเรียก (การนับครั้งจะนับครั้งให้เฉพาะที่ได้ตัวมาตรวจเลือกถ้าตัวไม่มาตรวจเลือกไม่นับครั้งให้)

๒.๑.๒.๔ จำพวกที่ ๔ ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการได้ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗๔ (พ.ศ.๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๙ เช่น ต้อหินหูหนวกทั้งสองข้าง ลิ้นหัวใจพิการ หืด เบาหวาน กระทบ โรคจิต ไข้คนเผือก ฯลฯ (ปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒ ตามกฎหมาย) เมื่อตรวจร่างกายกำหนดคนเป็นจำพวกแล้ว คบจำพวกที่ ๑ เจ้าหน้าที่จะนำตัวไปยังโต๊ะที่ ๓ เพื่อทำการวัดขนาดส่วนคนจำพวกที่ ๒, ๓ และ ๔ ให้ไปรอที่โต๊ะที่ ๓ เพื่อทำการวัดขนาดส่วนคนจำพวกที่ ๒, ๓ และ ๔ ให้ไปรอที่โต๊ะประธานกรรมการเพื่อตรวจสอบปล่อยตัว

๒.๑.๓ เจ้าหน้าที่โต๊ะที่ ๓ มีหน้าที่ วัดขนาด โดยกระทำ ดังนี้ ให้ผู้ที่เข้ารับการตรวจเลือกยืนตั้งตัวตรงสันเท้าชิดกันขนาดสูงให้วัด ตั้งแต่ตรงสันเท้าจนสุดศีรษะ ขนาดรอบตัวให้คล้องแถบเมตรรอยตัวให้ริมล่างของแถบได้ระดับราวนมโดยรอบวัดเมื่อหายใจออกเต็มทีหนึ่งครั้งและหายใจเข้าเต็มทีหนึ่งครั้ง เมื่อวัดขนาดแล้วจะแบ่งทหารกองเกินเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

๒.๑.๓.๑ กลุ่มที่ ๑ เรียกว่า คนได้ขนาดคือ มีขนาดสูงตั้งแต่ ๑ เมตร ๖๐ เซนติเมตร ขึ้นไป และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป

๒.๑.๓.๒ กลุ่มที่ ๒ เรียกว่า คนขนาดถัดรอง คือ มีขนาดสูงตั้งแต่ ๑ เมตร ๕๙ เซนติเมตร ลงมาถึง ๑ เมตร ๕๖ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ เซนติเมตรขึ้นไป คนขนาดถัดรองนี้ หากมีคนขนาดสูงกว่าและได้ขนาดพอ (คนได้ขนาด) คณะกรรมการตรวจเลือกจะคัดออก ปล่อยตัวไปโดยไม่ต้องจับสลาก

๒.๑.๓.๓ กลุ่มที่ ๓ เรียกว่า คนไม่ได้ขนาดคือ มีขนาดสูงไม่ถึง ๑ เมตร ๕๖ เซนติเมตร หรือขนาดรอบตัวไม่ถึง ๗๖ เซนติเมตรอย่างใดอย่างหนึ่ง คนไม่ได้ขนาดนี้คณะกรรมการตรวจเลือกจะคัดออก ปล่อยตัวไปโดยไม่ต้องจับสลากแต่อย่างใด เมื่อได้วัดขนาดและแบ่งคนเป็นกลุ่มต่าง ๆ แล้ว ต่อไปก็จะเป็นวิธีการคัดเลือกผู้ที่จะต้องจับสลาก(แดง- เป็นทหาร , ดำ - ปล่อย) ต่อไป วิธีคัดเลือกนั้นผู้ซึ่งอยู่ในข่ายที่จะส่งเข้าเป็นทหารได้คือคนจำพวกที่ ๑ , คนจำพวกที่ ๒ และคนผ่อนผัน ที่มีขนาดสูงตั้งแต่ ๑ เมตร ๕๖ เซนติเมตร และมีขนาดรอบตัว ๗๖ เซนติเมตร ขึ้นไป โดยมีวิธีคัดเลือกดังนี้

ก. เลือกคำจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑ เมตร ๖๐ เซนติเมตร ขึ้นไปก่อนถ้ามีจำนวนมากกว่าที่ทางราชการต้องการ ก็ให้จับสลาก

ข. ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑ เมตร ๖๐ เซนติเมตร ขึ้นไป มิใช่ไม่พอกับจำนวนที่ทางราชการต้องการก็ให้เลือกคนที่มีขนาดสูงถัดรองลงมา (๑๕๙ ซม., ๑๕๘ ซม.) ตามลำดับจนพอกับจำนวนที่ต้องการ

ค. ถ้าคนจำพวกที่ ๑ (คนที่มีขนาดสูง ๑ เมตร ๖๐ เซนติเมตร ขึ้นไป และคนขนาดถัดรอง) มิใช่ไม่พอกับจำนวนที่ต้องการก็ให้เลือกคนจำพวกที่ ๒ ถ้ายังไม่พอกอีก ก็ให้เลือกจากคนที่ จะได้รับการผ่อนผัน

๒.๑.๔ โຕ้ะประธานกรรมการ มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องปล่อยตัวคนจำพวกที่ ๔ , ๓ คนไม่ได้ขนาด , คนผ่อนผัน , คนจำพวกที่ ๒ คนขนาดถัดรอง (ถ้ามีคนได้ขนาดพอ) และคนได้ขนาด (กรณีที่มีคนร้องขอหรือสมัครเป็นทหารพอกับจำนวนที่ต้องการแล้วไม่ต้องจับสลาก) พร้อมๆ กับมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ(แบบ สด.๔๓ ให้รับไปในวันตรวจเลือก)

๒.๒ ขั้นตอนที่สองซึ่งได้แก่การจับสลากซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่จะเรียกชื่อคำจำพวกที่ ๑ ซึ่งอยู่ในรายชื่อที่ต้องจับสลาก(คัดเลือกแล้ว) มารวมเป็นตำบล ๆ เพื่อดำเนินการจับสลากโดยมีสลากสีแดงและสลากสีดำรวมกันเท่ากับคนที่ต้องจับสลากสลากสีแดงให้มีเท่ากับจำนวนคนที่ต้องส่งเข้ากองประจำการ โดยหักคนหลีกเลี่ยงชัดเจนและคนร้องขอเข้ากองประจำการ(สมัคร) ออก นอกนั้นเหลือเป็นสลากสีดำ การที่จะกำหนดให้ตำบลใดจับสลากก่อนหลังนั้น จะกระทำโดยวิธีให้ผู้แทนของแต่ละตำบลซึ่งอาจจะเป็นการกันผู้ใหญ่บ้าน เทศมนตรี หรือผู้แทนทหารกองเกินของตำบลนั้น ๆ มาจัดสลากผู้ที่จับสลากดำประธานกรรมการ ตรวจเลือกจะมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ (แบบ สด.๔๓) ให้รับไปในวันตรวจเลือกและปล่อยตัวไปผู้ที่จับสลากแดง ประธานกรรมการตรวจเลือกจะมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ (แบบ สด.๔๓) ให้รับไปในวันตรวจเลือกและนำตัวรับราชการทหาร (แบบ สด.๔๐) จากเจ้าหน้าที่ของอำเภอเพื่อให้ไปรายงานตัวเข้ารับราชการกองประจำการตามกำหนดในหมายนัดของนายอำเภอต่อไป

๒.๓ สำหรับผู้ที่จับสลากแดงโดยปกติจะต้องเป็นทหารมี กำหนด ๒ ปีแต่ถ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติพิเศษแล้วกฎหมายยังเปิดโอกาสให้สิทธิในการลดวันรับราชการได้ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔(พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๑๓ ทั้งนี้การขอสิทธิลดวันรับราชการทหารต้องนำหลักฐานแสดงคุณสมบัติพิเศษไปยื่นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก โดยทำคำร้องไว้ พร้อมทั้งขอใบรับหลักฐานจากเจ้าหน้าที่ด้วยผู้ที่อยู่ในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๑๓ ผู้สำเร็จการศึกษาทหารชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไปให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมีต้องเข้ารับราชการในกองประจำการแต่อย่างไร

ตารางที่ ๑ ผู้มีคุณสมบัติพิเศษแล้วกฎหมายยังเปิดโอกาสให้สิทธิในการลดวันรับราชการได้ตาม
กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔(พ.ศ.๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

ประเภท	ร้องขอ ฯ (สมัคร)	ไม่ร้องขอฯ (จับได้ ใบแดง)
ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร	๖ เดือน	๑ ปี
ข้าราชการตุลาการ	๖ เดือน	๑ ปี
ดาโต๊ะยุติธรรม	๖ เดือน	๑ ปี
ข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นข้าราชการ ตุลาการ	๑ ปี	๑ ปี
และรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือ เทียบเท่าขึ้นไป	๖ เดือน	๑ ปี
ข้าราชการอัยการ	๖ เดือน	๑ ปี
ข้าราชการพลเรือนซึ่งรับเงินเดือนประจำ	๑ ปี	๑ ปี
ตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	๖ เดือน	๑ ปี
พนักงานเทศบาลซึ่งรับเงินเดือนประจำ	๑ ปี	๑ ปี
ตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	๖ เดือน	๑ ปี
ผู้สำเร็จชั้นอุดมศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษา จากต่างประเทศ	๑ ปี	๑ ปี
ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ เทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้น	๑ ปี	๑ ปี
อุดมศึกษา(ปวท.,ปวส.,อนุ ฯ , ฯลฯ)	๖ เดือน	๑ ปี
ผู้สำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๒ หรือผู้ซึ่ง	๑ ปี	๑ ปี
กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ ไม่ต่ำกว่า	๑ ปี	๑ ปี
ชั้นที่กล่าวมานั้น (ม.๘, ม.ศ.๕, ม.๖, ปวช., ฯลฯ)	๑ ปี	๒ ปี
ผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๑	๑ ปี	๑ ปี ๖ เดือน
ผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๒	๖ เดือน	๑ ปี

๒.๔ คณะกรรมการชั้นสูง

อนึ่ง ผู้ที่ถูกกำหนดให้เป็นทหาร (จับได้ใบแดง) เห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกหรือไม่ยุติธรรมให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น แต่ถ้าถึงกำหนดที่จะต้องไปเป็นทหารกองประจำการก็ให้เข้าเป็นทหารก่อนจนกว่าจะได้รับคำตัดสิน(คณะกรรมการชั้นสูงประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคนเป็นประธาน, เจ้าหน้าที่สัสดีซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัดหนึ่งคน และข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก หรือเทียบเท่าหนึ่งคนเป็นกรรมการ)

การยกเว้น

โดยปกติแล้วชายที่มีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีใดจะต้องไปเกณฑ์ทหารทุกคนแต่กฎหมายก็ยังเปิดโอกาสให้สิทธิแก่บุคคลบางประเภท ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเกณฑ์ทหารเช่นบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗ โดยมีรายละเอียดสรุปพอเป็นสังเขปดังนี้

๑. ยกเว้นให้ทั้งในยามปกติและในยามสงคราม (มาตรา ๑๓) ได้แก่

๑.๑ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ (ถ้าได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้วให้จำหน่ายออกจากบัญชีทหาร) แต่ถ้าลาสิกขาให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ลาสิกขา หากแจ้งเกินกำหนดนี้จะถูกดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและถ้าอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ก็ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกด้วย

๑.๒ คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ.๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๓๙ เช่น ต้อหิน หูหนวกทั้งสองข้าง ลิ้นหัวใจพิการ หืด เบาหวาน โรคจิต ไข้ คนเผลอ ฯลฯ บุคคลประเภทนี้ต้องไปรับหมายเรียก ฯ ตามกำหนด และเข้ารับการตรวจเลือกตามกฎหมายเรียก ฯ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกเห็นว่ามีความพิการตามที่กำหนดในกฎหมายกระทรวงจริง จะปลดเป็นพ้นราชการทหารประเภทที่ ๒ และทางจังหวัดจะออกใบสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน

๑.๓ บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๓๗ บุคคลประเภทนี้ได้แก่ ชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในบางพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะไม่รู้หนังสือภาษาไทยอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ รวมทั้งชนบทรรมนิยมประเพณีก็แตกต่างกันด้วยดังนั้น ทางราชการจึงไม่ประสงค์ที่จะให้บุคคลประเภทนี้เป็นทหาร เช่น ชนชาวกระเหรี่ยง บ้านแม่สอด หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองลาน อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ฯลฯ

๒. ยกเว้นให้เฉพาะในยามปกติเท่านั้น (มาตรา ๑๔) ได้แก่

๒.๑ พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักรบตามทีกระทรวงศึกษาธิการรับรอง (ให้นำหลักฐานการสำเร้จนักรบ ไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอหรือคณะกรรมการตรวจเลือกเพื่อดำเนินการยกเว้นให้ กรณีนี้ควรจะทำก่อนวันตรวจเลือกเพื่อดำเนินการยกเว้นให้กรณีนี้ควรจะทำก่อนวันตรวจเลือกเพื่อที่จะได้ไม่ต้องไปในตรวจเลือกจะเป็นการสะดวกกว่า) แต่ประจำอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ลาสิกขา หากแจ้งเกินกำหนดนี้จะถูกดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าอายุไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ก็ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกด้วย

๒.๒ นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้ (กรณีนี้ให้ไปติดต่อขอยกเว้นต่อนายอำเภอท้องที่ ซึ่งสุเหร่า อาราม หรือสำนักตั้งอยู่เพื่อตรวจสอบหลักฐาน เมื่อเห็นว่าถูกต้องจะดำเนินการยกเว้นให้แต่เมื่อพ้นจากฐานะประจำในกิจของศาสนา ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่พ้นจากฐานะเช่นนั้นหากแจ้งเกินกำหนดจะถูกดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสองร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปี บริบูรณ์ ก็ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือดด้วย

๒.๓ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร (นศท.) และนักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม (กรณีนี้เจ้าตัวต้องประสานกับสถาบันการศึกษา เพื่อดำเนินการขอยกเว้น) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไปให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมีต้องเข้ารับราชการในกองประจำการแต่อย่างใด

๒.๔ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎหมายกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้(เจ้าตัวจะต้องประสานกับส่วนราชการต้นสังกัด เพื่อดำเนินการขอยกเว้นให้)

๒.๕ นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม (เจ้าตัวจะต้องประสานกับศูนย์ฝึก ฯ เพื่อดำเนินการขอยกเว้นให้)

๒.๖ บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติ และบุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน (กรณีนี้ให้นำหลักฐานการแปลงสัญชาติหรือหลักฐานการต้องโทษไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอ เพื่อดำเนินการขอยกเว้นให้)

นอกจากทางราชการจะยกเว้นให้แก่บุคคลบางประเภทไม่ต้องไปเข้ารับราชการเกณฑ์ทหารแล้ว ยังผ่อนผันให้แก่บุคคลบางประเภทเช่นกัน มีรายละเอียดดังนี้

๑. ผ่อนผันให้แก่บุคคลบางประเภทไม่ต้องไปตรวจเลือดเป็นการผ่อนผันให้เฉพาะคราว (มาตรา ๒๗) ได้แก่

๑.๑ ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้า

กระทรวง

๑.๒ ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

๑.๓ บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

ราชการต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อส่งรายชื่อพร้อมหลักฐานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิลาเนา ทหาร ซึ่งจะได้ส่งผ่อนผันให้ตามระเบียบ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มอบอำนาจในการ ผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน)

๑.๔ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

๑.๔.๑ ถ้าเป็นทุนของกระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการใด โดยอยู่ในความ ประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนไทย ของรัฐบาลไทยสำหรับประเทศนั้น ๆ สำนักงาน ก.พ.จะเป็น ผู้ดำเนินการผ่อนผันต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิลาเนาทหารให้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะออกหนังสือ ผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร(แบบ สด.๔๑) ให้ไว้เป็นหลักฐานโดยมีเงื่อนไขว่า "ถ้าต้อง ออกจากการศึกษา กลับจากต่างประเทศมาถึงประเทศไทยก่อนกำหนด หรือ ก.พ. ได้ขอถอนการผ่อนผัน การผ่อนผันเป็นอันยุติ" กรณีนี้เจ้าตัวจะต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอภูมิลาเนาทหารและถ้า อายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกด้วย

๑.๔.๒ ถ้าเป็นทุนส่วนตัว ต้องให้บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครอง ยื่นคำร้องขอผ่อนผัน ต่อนายอำเภอภูมิลาเนาทหาร (อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว) พร้อมด้วยหลักฐานดังนี้

๑.๔.๒.๑ หนังสือรับรองของสำนักศึกษา(ระบุว่าจะไปศึกษาวิชาอะไร หลักสูตรก็ปีให้ แปลเป็นภาษาไทยกำกับ ลงชื่อ ตำแหน่งผู้แปลด้วย)

๑.๔.๒.๒ หนังสือรับรองของสถานทูต หรือ สถานกงสุล หรือผู้ดูแลนักเรียนไทย ในประเทศนั้น ๆ

๑.๔.๒.๓ สำเนาใบสำคัญ (แบบ สด.๙)

๑.๔.๒.๔ หมายเลข ๙ (แบบ สด.๓๕) ถ้ามี

๑.๔.๒.๕ สำเนาทะเบียนบ้าน

เมื่อทางอำเภอสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการผ่อนผัน ก็ จะ ดำเนินการให้โดยส่งหลักฐานไปยังจังหวัดเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้ว เห็นว่าอยู่ใน หลักเกณฑ์ ก็จะออกหนังสือผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.๔๑) ให้ไว้เป็น หลักฐานโดยมีเงื่อนไขว่า "ถ้าต้องออกจากการศึกษา กลับจากต่างประเทศ มาถึงประเทศไทยก่อน กำหนด การผ่อนผันเป็นอันยุติ"กรณีนี้เจ้าตัวจะต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอภูมิลาเนาทหารและ ถ้าอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกด้วย

๑.๕ เกิดเหตุสุดวิสัย กรณีนี้ไม่มีการผ่อนผันล่วงหน้าแต่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นโดยแม้จะได้ ระมัดระวังแล้วก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ทหารกองเกินเดินทางไปเข้ารับการตรวจเลือก ประสบอุบัติเหตุ รถคว่ำหรือเรือล่มระหว่างเดินทาง จนไปเข้ารับการตรวจเลือกไม่ได้โดยงั้น ก็ไม่ถือว่าหลีกเลี่ยงชัดเจน แต่การที่จะทราบว่าเป็นเหตุสุดวิสัยหรือไม่นั้นจะทราบได้ต่อเมื่อทางอำเภอได้ทำการสอบสวน

ข้อเท็จจริงแล้ว

๑.๖ ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น ซึ่งต้องเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ คือ อายุ ๒๒-๒๙ ปีบริบูรณ์ถ้าได้รับหมายเรียกและไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน เมื่อนายอำเภอชั้นสอบสวนได้ความจริงก็จะรับเข้าตรวจเลือกตามระเบียบ

๑.๗ ป่วยไม่สามารถเข้ารับการตรวจเลือกได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก กรณีนี้ต้องนำไปรับรองแพทย์ไปแสดงด้วย และเมื่อเสร็จการตรวจเลือกแล้ว ทางอำเภอจะเรียกตัวผู้ไปแจ้งสอบสวน และสอบสวนตัวผู้ป่วยด้วย หากป่วยจริงก็ไม่ถือว่าหลีกเลี่ยงชั้น ทางอำเภอจะมอบหมายเรียกให้มาเข้ารับการตรวจเลือกในปีถัดไป

๒. ผ่อนผันให้แก่บุคคลบางประเภทในกรณีที่มีคนพอ (มาตรา ๒๙) ได้แก่

๒.๑ บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ หรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกันคงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

๒.๒ บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย หรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่น้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

การผ่อนผันตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ จะต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกทหารไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เพื่อนายอำเภอจะได้สอบสวนหลักฐานไว้ก่อนวันตรวจเลือก และต้องร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้พิจารณา หากเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ก็จะผ่อนผันให้ กรณีนี้เป็นการผ่อนผันเป็นปี ๆ ไป หากปีต่อไปยังมีความจำเป็นอยู่เช่นเดิม ก็ต้องขอผ่อนผันใหม่และปฏิบัติเช่นเดียวกับปีก่อน ๆ ถ้าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ผ่อนผันเมื่อใด และอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ก็ต้องเข้ารับการตรวจเลือก

๒.๓ บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๙/๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๓๖

๒.๓.๑ นิสิตหรือนักศึกษามหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผ่อนผันให้เฉพาะผู้ซึ่งระหว่างการศึกษาที่ไม่สูงกว่าชั้นปริญญาโท และผ่อนผันให้จนถึงอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่นิสิตหรือนักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ผ่อนผันให้ในระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหรือสถาบันทางแพทย์เพื่อขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรมอีกปีหนึ่ง สำหรับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ผ่อนผันให้เฉพาะผู้ซึ่งมีผลการศึกษาสอบไล่ได้ภาคละไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ทุกภาคติดต่อกันเว้นแต่ภาคใดขาดสอบเพราะเหตุสุดวิสัยซึ่งมหาวิทยาลัยรับรอง

๒.๓.๒ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่อนผันให้เฉพาะ ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการการศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตรหรือปริญญาที่ไม่สูงกว่าชั้นปริญญาโท และผ่อนผันให้จนถึงอายุครบ ๒๖ ปี บริบูรณ์ เว้นแต่นักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ผ่อนผันให้ในระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล หรือสถาบันทางแพทย์เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรมอีกปีหนึ่ง

๒.๓.๓ โรงเรียนอาชีพหรือวิทยาลัยสังกัดหรืออยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง หรือองค์การของรัฐ ผ่อนผันให้เฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการการศึกษาเพื่อรับประกาศนียบัตรหรือปริญญาตรี หรือวิทยฐานะซึ่งทางราชการรับรองว่าเทียบเท่าได้ไม่สูงกว่าชั้นปริญญาตรีและผ่อนผันให้จนถึงอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์

๒.๓.๔ โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผ่อนผันให้ไม่เกินอายุ ๒๒ ปีบริบูรณ์ วิธีปฏิบัติในการผ่อนผันนักเรียน นิสิต นักศึกษา จะต้องนำหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.๓๕) ไปแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาดำเนินการขอผ่อนผันให้ ดังนี้

ก. กรณีเป็นโรงเรียน ให้แจ้งต่อ กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเทียบเท่ากรมซึ่งโรงเรียนนั้นอยู่ในสังกัดหรืออยู่ในความควบคุมแล้วแต่กรณี เพื่อขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ(ปีที่มีอายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์)

ข. กรณีเป็นมหาวิทยาลัย สถาบัน หรือวิทยาลัยของรัฐให้ขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ (ปีที่มีอายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์)

ค. สำหรับ มหาวิทยาลัย สถาบัน หรือวิทยาลัย ว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้แจ้งต่อทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

ข้อควรจำ

นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งมีสิทธิได้รับการผ่อนผันตลอดเวลาที่อยู่ในระหว่างการศึกษาคือ จะต้องไปแสดงตนต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ในวันตรวจเลือกทุกปีตามที่กำหนดไว้ในหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร(แบบ สด.๓๕) เมื่อไปแสดงตนจะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือก (แบบ สด. ๔๓) ในฐานะคนผ่อนผันไว้เป็นหลักฐาน หากไม่ไปแสดงตนต่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะมีความผิดตามกฎหมาย และเมื่อสำเร็จการศึกษาหรืออายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์แล้ว ถือว่าหมดเหตุผ่อนผันให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอหรือท้องที่ที่ตนอยู่ หรือทำการประจำภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สำเร็จการศึกษาหรือมีอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์แล้ว เพื่อที่จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกทหาร(เกณฑ์ทหาร)ต่อไป อย่างไรก็ตาม หลังจากทำเรื่องขอผ่อนผันแล้วเพื่อความรอบคอบ ประมาณเดือนมีนาคมของปีที สัสดีจังหวัดภูมิลำเนาทหารด้วยตัวเอง หรือให้ผู้ปกครองไปสอบถามแทนก็ได้ว่าเรื่องขอผ่อนผันได้ดำเนินการแล้วหรือยัง หากยังจะได้ดำเนินการแก้ไขได้ทันเวลา ทั้งนี้เพื่อป้องกันการผิดพลาดทางธุรการจนเป็นเหตุให้เสียสิทธิต้องเข้ารับการตรวจเลือกจะอาจถูกเข้ากองประจำการได้

๓. การผ่อนผันให้แก่ผู้ที่ถูกเป็นทหารเพื่อลาศึกษานักเรียน นิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้รับการผ่อนผัน เมื่อไปตรวจเลือกทหารและถูกเข้ากองประจำการ จะมีสิทธิได้รับการผ่อนผันให้ลาศึกษาต่อได้เฉพาะหลักสูตรสาขาวิชาและในสถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เท่านั้น ถ้าสำเร็จการศึกษาหรือต้องออกจากสถานศึกษานั้น ๆ หรือมีอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์แล้ว ก็ให้กลับเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการตามสังกัดและจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

๓.๑ เป็นผู้ที่ย้ายสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษาแห่งใหม่แต่อยู่ในระหว่างรอฟังผลสอบ

๓.๒ เป็นผู้ที่ไม่ได้ขอผ่อนผันการตรวจเลือกตามกฎหมายเนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยเพราะประสบอุบัติเหตุหรือป่วยซึ่ง

๓.๓ กรณีที่ไม่ใช่ความผิดของนักศึกษาและเป็นเหตุให้นักศึกษาไม่ได้รับสิทธิผ่อนผัน เช่น เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาส่งรายชื่อเพื่อขอผ่อนผันผิดพลาดหรือตกหล่น , หรือเอกสารหายระหว่างส่งไปยังจังหวัดภูมิลำเนาทหาร, หรือส่งภายหลังการตรวจเลือกเสร็จสิ้นแล้ว

แต่ถ้านักเรียน นิสิต นักศึกษาผู้ใดซึ่งได้รับการผ่อนผันอยู่แล้วไปยื่นคำร้องขอขอละสิทธิการผ่อนผันเพื่อเข้ารับการตรวจเลือก กรณีนี้ถ้าถูกเข้ากองประจำการไม่มีสิทธิผ่อนผันให้ลาศึกษาต่อ เพราะเป็นความสมัครใจของเจ้าตัวเอง

การยื่นเรื่องขอผ่อนผัน กรณีก่อนรายงานตัวเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ตามกำหนดในหมายนัดของนายอำเภอ ให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ โดยผ่านกรมและกระทรวงเจ้าสังกัดแล้วให้กระทรวงเจ้าสังกัดแจ้งต่อกระทรวงกลาโหม แต่ถ้าเข้ากองประจำการแล้วให้ยื่นเรื่องขอลาศึกษาต่อจากต้นสังกัด(หน่วยทหาร) เสนอตามสายการบังคับบัญชาจนถึงกระทรวงกลาโหม ส่วนการจะอนุมัติหรือไม่อนุมัตินั้นเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ถ้าอนุมัติให้ลาศึกษาต่อหน่วยทหารต้นสังกัดจะออกบัตรอนุญาตลาแบบ ๒ ให้ไว้เป็นหลักฐาน

๔. การผ่อนผันการให้แก่แพทย์ที่ถูกเป็นทหารเข้ารับราชการทหารกองประจำการจะผ่อนผันให้แก่แพทย์ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรมซึ่งจบการศึกษาแล้ว และต้องรับราชการชดใช้ทุนให้แก่ทางราชการ เมื่อถูกเข้ากองประจำการจะผ่อนผันให้รับราชการในกองประจำการน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดโดยให้ลาพักการปลด เพื่อไปรับราชการชดใช้ทุนตามสัญญา ดังนี้

๔.๑ ผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๑ หรือ ชั้นปีที่ ๒ จากกรมการรักษาดินแดน เมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วให้ลาพักการปลดเพื่อไปรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการตามส่วนราชการต้นสังกัด โดยขออนุมัติต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แต่ถ้ายังไม่ได้รับการฝึกวิชาทหาร ให้ทำการฝึกวิชาทหารตามระเบียบเป็นเวลา ๔ สัปดาห์ก่อน

๔.๒ ให้กระทรวงหรือทบวงต้นสังกัดที่แพทย์ผู้นั้นรับราชการอยู่ จัดทำบัญชีรายชื่อเฉพาะแพทย์ที่จบการศึกษาแล้ว และจะต้องรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการต่อกระทรวงกลาโหมเป็นปี ๆ ก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ถ้าผู้ใดถูกเข้าเป็นทหารกองประจำการก็ให้ส่งบัญชีรายชื่อต่อกระทรวงกลาโหมอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเสร็จการตรวจเลือกของผู้นั้นแล้ว เพื่อดำเนินการตามข้อ ๔.๑

การเรียกพล

ผู้ที่ต้องถูกเรียกพลมีหลายประเภท แต่จะกล่าวถึงเฉพาะ "ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑" คือ ทหารที่ปลดจากกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการ จนครบกำหนด และทหารกองเกินที่จบการฝึกวิชาทหารในชั้นปีที่ ๓ (รต. ปี ๓) ขึ้นไป เมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเมื่อปลดเป็นกองหนุนจะได้รับหนังสือสำคัญ(สค.๘) พร้อมกับสมุดประจำตัวทหารกองหนุน ประเภทที่ ๑ ไว้เป็นหลักฐานภายในระยะเวลาประมาณไม่เกิน ๒ ปี ทางราชการจะเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพล ซึ่งจะไม่เรียกทุกคน ดังนั้น ผู้ที่ถูกเรียกพลก็ต้องไปตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดต่อไป

๑. การเรียกพลมีดังนี้

๑.๑ การเรียกพลเพื่อตรวจสอบ คือ การเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหาร กำหนดไม่เกิน ๑ วันโดยกระทำในยามปกติเพื่อเข้ารับการตรวจสอบสภาพ ตรวจสอบบัญชี และซักซ้อมระเบียบ

๑.๒ การเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร คือ การเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหาร มีกำหนดไม่เกิน ๖๐ วัน โดยกระทำในยามปกติเพื่อเข้ารับการฝึกทบทวนวิชาทหาร

๑.๓ การเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อม คือ การเรียกกำลังพลสำรอง เข้ารับราชการทหารมีกำหนดไม่เกิน ๖๐ วัน โดยกระทำในยามปกติ และยามสถานการณ์คับขัน เพื่อทดลองแผนหรือเตรียมรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้

๑.๔ การระดมพล คือ การเรียกกำลังพลสำรองเข้ารับราชการทหารในยามที่ประเทศชาติอยู่ในสถานการณ์คับขัน โดยมีกำหนดเวลาขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นเพื่อป้องกันประเทศหรือปราบปรามจลาจลและขยายกำลังอัตราสังคราม

การเรียกพลทั้ง ๔ ประเภทนี้ เป็นการเตรียมพลเพื่อให้กำลังพลมีประสิทธิภาพในการพร้อมอยู่ตลอดเวลา ทหารกองหนุน เมื่อได้รับหมายเรียกพลจากนายอำเภอท้องที่แล้ว ต้องไปเข้ารับการเรียกพลตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายเรียกพล หากหลีกเลี่ยงขัดขืนจะมีความผิดตามกฎหมาย คือ หลีกเลียงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาท หรือทั้งจำ

ทั้งปรับ ถ้าหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือทดลองความพร้อม หรือในการระดมพล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือน ถึง ๔ ปี

๒. การผ่อนผันการเรียกพล ทหารกองหนุนผู้ใด ถ้าเห็นว่าตนจะได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม เพราะเป็น

๒.๑ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และข้าราชการ (ตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป) ก็ให้แจ้งต่อสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่ตนสังกัดอยู่ พร้อมส่งหลักฐานขอผ่อนผันไปยังกระทรวงกลาโหม ดังนี้

- ๒.๑.๑ บัญชีรายชื่อ (แบบ สด.๔๕)
- ๒.๑.๒ สำเนาหนังสือสำคัญ (แบบ สด.๘๓)
- ๒.๑.๓ สำเนาหมายเรียกพล (ถ้ามี)
- ๒.๑.๔ สำเนาหลักฐานการเปลี่ยนชื่อ - ชื่อสกุล(ถ้ามี)
- ๒.๑.๕ สำเนาหลักฐานการย้ายภูมิลำเนาทหาร (ถ้ามี)

๒.๒ ครูหรืออาจารย์ ซึ่งประจำการสอนหนังสือ หรือวิชาการต่าง ๆ จะต้องไปขอผ่อนผันด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ทำการสอนอยู่ (ไม่ต้องส่งไปที่กระทรวงกลาโหม) โดยนำหลักฐาน ดังนี้

- ๒.๒.๑ สำเนาหนังสือสำคัญ(แบบ สด.๘)
- ๒.๒.๒ หลักฐานรับรองว่าเป็นครูหรืออาจารย์
- ๒.๒.๓ สำเนาทะเบียนบ้าน

การขอผ่อนผัน นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีรายชื่อ (แบบ สด.๔๕) ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมทันทีโดยไม่จำเป็นต้องรอให้ได้รับหมายเรียกพลก่อน ให้ขอผ่อนผันได้เมื่อเป็นทหารกองหนุนและอยู่ในระหว่างการศึกษาสำหรับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งยศเป็นนายทหารสัญญาบัตรยศตั้งแต่ ว่าที่ร้อยตรี ขึ้นไป จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งถือว่าเป็นนายทหารกองหนุน โดยปกติมีหน้าที่เข้ารับราชการปีหนึ่งไม่เกิน ๒ เดือน จึงไม่มีสิทธิที่จะขอผ่อนผันการเรียกพล ทหารกองหนุนเมื่อได้รับหมายเรียกพลแล้ว ขอได้สละเวลาไปรับเวลาทหารด้วยความสมัครใจ เพื่อเป็นการพบปะผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมรุ่น ทั้งเป็นการฝึกทวนแนะนำอาวุธใหม่ ๆ ในช่วงเวลาสั้น ๆ ดังนั้น อย่าได้คิดหลีกเลี่ยง ชัดขึ้น หรืออ้างความจำเป็นใด ๆ จนเป็นเหตุให้ขาดการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีต่อชาติ ทั้งนี้ เพราะประโยชน์ต่อตัวท่านเองและประเทศชาติในที่สุด

ข้อควรจำ

ใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ(แบบ สด.๔๓) ปรธานกรรมการตรวจเลือกจะเป็นผู้มอบให้ผู้เข้ารับการตรวจเลือกทุกคนในวันตรวจเลือกเท่านั้น หากไม่ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือก แต่ได้รับใบรับรองผล ฯ (แบบ สด.๔๓) จากบุคคลอื่นในวันอื่น แสดงว่าเป็นใบรับรองผล ฯ ปลอม มีความผิดต้องระวางโทษถึงจำคุก

การผ่อนผันการรับราชการทหาร

ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๙๓

การผ่อนผันตาม ม.๒๙ (๑) ทหารกองเกินผู้ใดที่ได้รับหมายเกณฑ์ (สด.๓๕) หากมีความจำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการ-ทุพพลภาพ หรือชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู ให้ร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่(อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้)ก่อนรับการตรวจเลือก (วันเกณฑ์ทหาร) ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และต้องร้องต่อกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกอีกครั้งหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการตรวจเลือกได้พิจารณาและตัดสินแล้วว่า บิดามารดาเลี้ยงชีพ ไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูจริงก็จะผ่อนผันให้คราวละ ๑ ปี หากปีต่อไปยังความจำเป็นอยู่อีก ก็ต้องขอผ่อนผันใหม่ และปฏิบัติ เช่นเดียวกับปีก่อน ๆ

ผ่อนผันตาม ม.๒๙ (๒) ทหารกองเกินผู้ใดที่ได้รับหมายเกณฑ์ (สด.๓๕) หากมีความจำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตร ซึ่งมารดาตาย หรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่ หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่ บิดา ซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้ เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูวิธีปฏิบัติเหมือนกับการผ่อนผันตาม ม.๒๙(๑)

ผ่อนผันตาม ม.๒๙ (๓) การผ่อนผันให้ทหารกองเกินอยู่ในระหว่างการศึกษาดำเนินการที่กำหนดใน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓/๓ (พ.ศ.) ดังนี้ :-

๑. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่อนผันจนสำเร็จการศึกษาหรือจนอายุครบ ๒๒ ปีบริบูรณ์

๒. นิสิต นักศึกษา หลักสูตร ปวช., ปวท., ปวส., อนุปริญญา, ปริญญาตรี/โท ผ่อนผันให้จนสำเร็จการศึกษา หรือ จนอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย รวมค่าแห่งต้องสอบไล่ภาคละไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ทุกภาค ติดต่อกัน เว้น แต่ภาคใดขาดสอบ เพราะเหตุสุดวิสัยซึ่งทางมหาวิทยาลัยรับรอง

๓. นิสิต นักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ผ่อนผันให้ระหว่างปฏิบัติงานใน โรงพยาบาล หรือสถาบันทางแพทย์ เพื่อขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรมอีกปีหนึ่ง (อายุครบ ๒๓ ปีบริบูรณ์)

วิธีการปฏิบัติในการขอผ่อนผัน นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่จะขอผ่อนผันต้องนำหมายเรียก ฯ (สค.๓๕) ไปแสดงต่อสถานศึกษาเพื่อดำเนินการขอผ่อนผันให้ ดังนี้

ก. ถ้าเป็นสถานศึกษาของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัย สถาบันโรงพยาบาล หรือวิทยาลัย หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นหรือมีฐานะเทียบเท่ากรม หรือองค์การของรัฐ เป็นผู้ส่งรายชื่อนักเรียน นิสิต นักศึกษาของตน ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือน กุมภาพันธ์ ของปีที่จะต้องตรวจเลือก (ปีที่มีอายุครบ ๒๑ ปี บริบูรณ์)

ข. ถ้าเป็นสถานศึกษาของเอกชน ให้เป็นหน้าที่ของทางมหาวิทยาลัย สถาบันหรือวิทยาลัย เป็นผู้ส่งรายชื่อ นักเรียน นักศึกษาของตนต่อคณะกรรมการศึกษาเอกชน หรือต่อทบวงมหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณีที่สังกัดอยู่ และคณะกรรมการ หรือทบวงมหาวิทยาลัยดังกล่าว ส่งรายชื่อให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ภายใน เดือนกุมภาพันธ์ของปีที่ จะต้องตรวจเลือก (ปีที่มีอายุครบ ๒๑ ปีบริบูรณ์)

ข้อควรจำ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่มีสิทธิได้รับการผ่อนผัน จำต้องไปแสดงตนต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ตามที่กำหนดในหมายเรียกทุกปี และจะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือก (สค.๔๓) ไว้เป็นหลักฐานเมื่อสำเร็จการศึกษา หรืออายุ ครบกำหนดแล้วถือว่าหมดเหตุผ่อนผัน จะต้องไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันสำเร็จการศึกษาหรืออายุครบตามที่กำหนด

หมายเหตุ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ไม่ได้รับการผ่อนผัน ม.๒๙ (๓)

๑. อยู่ในระหว่างสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษาแห่งใหม่
๒. เกิดเหตุสุดวิสัยเพราะประสบอุบัติเหตุ
๓. ป่วยไม่สามารถศึกษาได้ในห้วงเวลาที่สถานศึกษาประกาศให้นำหลักฐานมาแสดงเพื่อผ่อนผัน
๔. ส่งรายชื่อเพื่อขอผ่อนผันผิดพลาด หรือตกหล่น
๕. เอกสารหายระหว่างส่งไปยังจังหวัดภูมิลำเนาทหาร หรือส่งภายหลังการตรวจเลือกแล้ว

ตามกรณีดังกล่าวข้างต้น หากถูกเข้ากองประจำการ ให้ยื่นเรื่องขอผ่อนผันเพื่อลาศึกษาต่อได้สำหรับผู้ที่ได้รับ การผ่อนผันอยู่แล้วไปยื่นคำร้อง ขอสละสิทธิเข้ารับการตรวจเลือก หากถูกเข้ากองประจำการจะขอลาศึกษาต่อไม่ได้ เพราะเป็น ความสมัครใจของเจ้าตัวเอง

การยื่นเรื่องขอผ่อนผันลาศึกษาต่อ

๑. กรณียื่นก่อนเข้ากองประจำการ ให้ยื่นต่อสถานศึกษา และให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการโดยผ่านกรม และกระทรวงเจ้าสังกัด แล้วให้กระทรวงเจ้าสังกัด แจ้งต่อกระทรวงกลาโหม

๒. กรณีเข้ากองประจำการแล้ว ให้ยื่นเรื่องต่อต้นสังกัด (หน่วยทหาร) เสนอตามสายบังคับบัญชาจนถึง กระทรวงกลาโหม ส่วนการจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติเป็นอำนาจของ รมว.กท. ถ้าอนุมัติให้ลาศึกษาต่อหน่วยทหารต้นสังกัดจะออกบัตรอนุญาตลา แบบ ๒ ให้ไว้เป็นหลักฐาน (อนุมัติ รมว.กท. ทำหนังสือ สม.ที่ (ฉบับ กท. เลขรับ ๑๔๘๓/๕/๓๐) ลง ๑๐ พ.ย.๓๐

การผ่อนผันให้แก่แพทย์เพื่อชดใช้ทุนให้แก่ทางราชการ

หากแพทย์ผู้ใดถูกเป็นทหารกองประจำการและสำเร็จการฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๑ หรือ ๒ จาก รต. เมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วให้ลาพักการปลดเพื่อไปรับราชการชดใช้ทุนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้รับการฝึกวิชาทหาร ให้ทำการฝึกวิชาทหาร ตามระเบียบเป็นเวลา ๘ สัปดาห์ก่อน จึงลาพักการปลดได้ อนุมัติ รมว.กท. ทำหนังสือ สม.(ต่อฉบับ กท. รับที่ ๔๑๒๐, ๑๐๕๐๓/๑๖) ลง ๒๒ ส.ค.๑๖

วิธีปฏิบัติ ให้กระทรวงหรือทบวงต้นสังกัดที่แพทย์ผู้นั้นรับราชการอยู่ จัดทำบัญชีรายชื่อเฉพาะแพทย์ที่ จบการศึกษาแล้ว และจะต้องรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการส่งต่อ กท. เป็นปี ๆ ก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ถ้าผู้ใด ถูกเข้าเป็นทหาร กองประจำการก็ให้ส่งบัญชีรายชื่อเฉพาะผู้ที่ถูกเข้ากองประจำการต่อ กท. อีกครั้งหนึ่ง เพื่อดำเนินการให้ลาพัก รอกการปลดต่อไป

ผ่อนผันตาม ม.๒๓ มีดังนี้

๑. ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการ ต่างประเทศ โดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง
๒. นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแยกได้ ๒ กรณี
 - ๒.๑ ทุนหลวง สำนักงาน ก.พ. เป็นผู้ดำเนินการขอผ่อนผันต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิลำเนาทหาร
 - ๒.๒ ทุนส่วนตัวต้องให้บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองไปยื่นคำร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอภูมิลำเนา ทหาร พร้อมทั้งหลักฐานหนังสือรับรองของสำนักศึกษา (ระบุว่าศึกษา

วิชาอะไร หลักสูตรกี่ปี ให้แปลเป็นภาษาไทยกำกับลงชื่อ ตำแหน่งผู้แปลด้วย) หนังสือรับรองของ สถานทูต หรือสถานกงสุลหรือผู้ดูแลนักเรียนไทยในประเทศนั้นๆ สำเนาใบสำคัญ (สค.๙), หมายเลข (สค.๓๕) ถ้ามี, ทำเป็นนบ้าน เมื่อทางอำเภอตรวจสอบว่าไปเรียนจริง ก็จะส่งหลักฐานให้จังหวัด พิจารณาต่อไป เมื่อจังหวัดเห็นว่าอยู่ ในหลักเกณฑ์ก็จะผ่อนผันให้ โดยออกหนังสือผ่อนผันการตรวจ เลือกลงรับราชการทหาร (แบบ สค.๔๑) ให้ไว้ เป็นหลักฐานและมีเงื่อนไขว่า "ถ้าต้องออกจาก การศึกษา กลับจากต่างประเทศมาถึงประเทศไทยก่อนกำหนดการผ่อนผัน เป็นอันยุติ" กรณีนี้เจ้าตัว ต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหารภายใน ๓๐ วัน และถ้าอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ จะต้องเข้ารับราชการตรวจเลือกด้วย (รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มอบอำนาจในการผ่อน ผันการตรวจเลือกเข้ารับ ราชการทหารให้ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติ ราชการแทน ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔๐/๒๕๑๗ ลง ๓ ธ.ค.๑๗ เรื่อง มอบอำนาจในการ ผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร ตามมาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗)

๓. ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือโรงงานอื่นใดในระหว่าง ที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงคราม และอยู่ในความควบคุมของ กระทรวงกลาโหม

๔. บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานทหารในการสงคราม

๕. เกิดเหตุสุดวิสัย

๖. ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

๗. ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มา

แจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือก (ต้องนำใบรับรองแพทย์ไปด้วย)

ขั้นตอนสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร

เรื่อง ขออนุญาตผ่อนผันการเข้ารับการศึกษาคัดเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

ผู้ปฏิบัติ นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร ผู้ที่มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์และที่เคยยื่นคำร้อง ฯ
จากสถานศึกษาเดิมที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อให้ให้นักศึกษาที่กำลังศึกษา ได้ศึกษาจนกว่าจะจบหลักสูตร

๒. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงขั้นตอนการผ่อนผัน ฯ

ที่	ผู้ปฏิบัติ	ขั้นตอนการปฏิบัติ	ระยะเวลา / กำหนดการ	เอกสารประกอบ
๑	นักศึกษา	รับการแจ้งประกาศ จากงานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา	เริ่มต้นตั้งแต่เดือนตุลาคม ของทุกปี	ใบประกาศ จากงานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา/ ใน เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร
๒	นักศึกษา	ยื่นคำร้องพร้อมแนบหลักฐานการขอผ่อนผัน ฯ	ตั้งแต่ เดือนตุลาคม – สิ้นสุดธันวาคม ของทุกปี	<ul style="list-style-type: none"> - ใบคำร้อง - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน - สำเนาทะเบียนบ้าน - สำเนาใบสำคัญ สด. ๙ - สำเนาใบสำคัญ สด. ๓๕ , ๔๓
๓	นักศึกษา	ตรวจสอบเอกสารที่แนบคำร้องให้ถูกต้องเพื่อความถูกต้องและรวดเร็ว	ดำเนินการแก้ไขไม่เกิน ๑ สัปดาห์	<ul style="list-style-type: none"> - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน - สำเนาทะเบียนบ้าน - สำเนาใบสำคัญ สด. ๙ - สำเนาใบสำคัญ สด. ๓๕ , ๔๓

ที่	ผู้ปฏิบัติ	ขั้นตอนการปฏิบัติ	ระยะเวลา / กำหนดการ	เอกสารประกอบ
๔	นักศึกษา	รอประกาศแจ้งการอนุมัติให้ ผ่อนผัน ฯ	ไม่เกิน ๑ เดือน	- บัญชีรายชื่อ - หนังสือส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัด - หนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัด
๕	นักศึกษา	รับหนังสือขออนุมัติผ่อนผันการ เข้ารับการคัดเลือกราชการ ทหาร ฯ	ก่อนสิ้นเดือน มีนาคม	- บัญชีรายชื่อ - หนังสือส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัด - หนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัด
๖	นักศึกษา	เข้ารับการรายงานตัวในวัน คัดเลือก ฯ กับ สัสดีอำเภอ ภูมิลำเนาที่ขึ้นทะเบียน(สด.๓๕)	วันที่ ๑ - ๑๒ เมษายน ของทุก เดือน	- บัญชีรายชื่อ - หนังสือส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัด - หนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัด
๗	นักศึกษา	เข้ารายงานตัวทุกปีจนกว่าจะ สำเร็จการศึกษาหรือพ้น สภาพ การเป็นนักศึกษา	วันที่ ๑ - ๑๒ เมษายน ของทุก เดือน	- บัญชีรายชื่อ - หนังสือส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัด - หนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัด

หมายเหตุ ห้ามนักศึกษาที่ดำเนินเรื่องขอผ่อนผันทหารรายใหม่และรายเก่า เดินทางออกนอกพื้นที่
หรือต่างประเทศ ในระหว่างวันที่ ๑ - ๑๒ เมษายน ของทุกปี

ลำดับที่...../.....

แบบคำร้องยื่นการผ่อนผันการเข้ารับการศึกษา

ประจำปีการศึกษา..... มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑. ข้าพเจ้าชื่อ.....สกุล.....
๒. สาขาวิชา.....ชั้นปีที่.....รหัสประจำตัวนักศึกษา.....
๓. หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก.....E-mail.....
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
๔. มีความประสงค์ที่จะยื่นแบบคำร้องการผ่อนผันการเข้ารับการศึกษาและนำเอกสารเพื่อประกอบดังต่อไปนี้

๑	สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน	จำนวน	๒	ชุด (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)	} ด้วย
ปากกาสีน้ำเงิน
๒	สำเนาบัตรประจำตัวนักศึกษา	จำนวน	๑	ชุด (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)	
๓	สำเนาทะเบียนบ้าน	จำนวน	๒	ชุด (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)	
๔	สำเนาใบสำคัญ สด. ๙	จำนวน	๒	ชุด (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)	
๕	สำเนาใบสำคัญ สด. ๓๕	จำนวน	๒	ชุด (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)	
๖	สำเนาใบสำคัญ สด. ๔๓	จำนวน	๒	ชุด (สำหรับคนที่ผ่านการขอผ่อนผันกับ
สถานศึกษาเดิม / หรือปี.ศ.เกิดไม่ตรงกับปีที่ขึ้นทะเบียน พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)	

.....๗. อื่น ๆจำนวน.....ชุด

๕. เอกสารที่ไม่ครบข้าพเจ้าจะจัดส่งเอกสารให้ครบถ้วน ภายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๗. หากข้าพเจ้าไม่ดำเนินการจัดส่งเอกสารตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ให้ครบถ้วน ยินดีดำเนินการติดต่อด้วย ตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับทางมหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร

ลงชื่อ.....(ผู้ยื่นคำร้อง)

เรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายงานกิจการนักศึกษา ฯ

- เพื่อโปรดพิจารณา
-
-

(เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานและรับผิดชอบ)

...../...../.....

ไขข้อข้องใจ ถาม - ตอบ

ถาม : ถ้าบิดามารดาเป็นคนไทย ไปประกอบอาชีพส่วนตัวที่สหรัฐอเมริกา และมีบุตรชาติเกิดที่นั่น ๑ คน ตั้งแต่บุตรชายเกิดทั้งบิดามารดาและบุตรไม่เคยกลับประเทศไทยเลย บุตรไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านและยังไม่ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชนในปี ๒๕๔๑ บุตรมีอายุย่าง ๑๘ ปี ซึ่งครบกำหนดจะต้องลงบัญชีทหารกองเกิน บิดาจึงบอกแก่บุตรให้เขียนจดหมายถึงอา (น้องชายของบิดา) ซึ่งอยู่ในประเทศไทยพร้อมกับให้ส่งสำเนาสูติบัตร และให้บุตรแจ้งว่ามีดำนิแผลเป็นที่คอมาเพื่อให้อาไปแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทนไว้ก่อน เพราะกลัวว่าเมื่อกลับมาอยู่ประเทศไทย หากไม่ลงบัญชีฯ ตามที่กำหนดจะมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชั้นกรณีนี้จะเป็นการถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : กรณีนี้อาจจะต้องนำสำเนาสูติบัตรไปพบเจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอที่บิดามารดามีภูมิลำเนา เพื่อแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกิน แทนเจ้าการลงบัญชีทหารกองเกินแทน เจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอจะให้ผู้แจ้งแทนกรอกข้อความลงในใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน(แบบ สด.๔๔) เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานแล้วเห็นว่ายังขาดสำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประชาชนของผู้ลงบัญชีฯ ก็จะมีหนังสือขอให้นายอำเภอให้ชะลอการลงบัญชีทหารกองเกินไว้ก่อนเมื่อหลักฐานครบแล้วจึงค่อยשובสวนดำเนินการรับลงบัญชีฯ ให้ตามระเบียบเมื่อนายอำเภอเห็นชอบ ให้ผู้แจ้งเซ็นทราบไว้ในใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๔๔) แล้วถ่ายสำเนาให้ผู้แจ้งแทนเก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับ เมื่อมีเอกสารครบแล้วว แม้จะมาลงบัญชีฯ เกินกำหนดก็ไม่ต้องถูกดำเนินคดีฐานหลีกเลี่ยงชั้นแต่อย่างใด เพราะได้ยื่นคำร้อง คือ ใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๔๔) ไว้แล้ว

ถาม : เหลียง เป็นผู้มีสัญชาติไทยไปทำงานเป็นแม่บ้านอยู่ที่ไต้หวันและมีความสัมพันธ์กับนายจ้างจนมีบุตรชายร่วมกัน ๑ คน ชื่อเหลียงเกิดเมื่อ ๒ เมษายน ๒๕๒๔ ต่อมาเมื่อ ๑๓ เมษายน ๒๕๔๙ นางเหลียงได้เดินทางกลับประเทศไทยพร้อมบุตรและมาอยู่กับแม่ที่อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของตนและได้เพิ่มชื่อบุตรชายไว้ในทะเบียนบ้านเรียบร้อย ต่อจากนั้นเมื่อ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๙ นางเหลียงได้กลับไปทำงานที่ไต้หวันตามเดิมโดยให้ลูกชายอยู่กับยายที่บ้านอำเภอโนนไทยเมื่อลูกชายอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชน ต่อจากนั้นนางเหลียงได้ให้บุตรชายไปทำงานด้วยกันที่ไต้หวัน กรณีนี้ เมื่อ นายเหลียง อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ซึ่งครบกำหนดลงบัญชีทหารกองเกินจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ : นายเหลียงจะต้องนำบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไปแสดงให้เห็นว่าจะมาลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอโนนไทย แต่ถ้านายเหลียงเห็นว่าจะมาลงบัญชี ฯ ด้วยตนเองไม่สะดวกเพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง นายเหลียงก็สามารถมอบให้ยายเป็นผู้ไปแจ้งแทนได้ โดยบอกตำหนิแพยเป็นที่เห็นได้ง่ายชัดเจนเหนือเอวขึ้นไปให้ยายทราบ เพื่อยายจะได้ไปแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทนได้ถูกต้อง เมื่อได้รับลงบัญชีฯ แล้วทางอำเภอจะออกใบสำคัญ (แบบ สด.๙) มอบให้ยายเพื่อนำไปมอบให้แก่ นายเหลียง เก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป

ถาม : นายฉม้ง หน้หมลุด กับ นางโหม ฉุนนาม ได้จดทะเบียนสมรสเป็นสามีภรรยา กัน ถูกต้องตามกฎหมาย และมีบุตรชายร่วมกัน ๑ คน ชื่อ ฉมวก ต่อมาเมื่อฉมวกอายุได้ ๑๓ ปี นายฉม้ง และนางโหมได้หย่าขาดจากกันตามกฎหมาย โดยนางโหมเป็นผู้เลี้ยงดูบุตร หลังจากหย่ากันแล้วไม่ทราบว่ นายฉม้งไปอยู่ที่ไหนไม่สามารถติดต่อกันได้ ขณะนี้ นายฉมวกมีอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ซึ่งจะต้องลงบัญชีทหารกองเกิน กรณีนี้จะปฏิบัติอย่างไร

ตอบ : ตามหลักกฎหมาย ถ้าบิดายังมีชีวิตอยู่จะต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอที่ที่บิดามีภูมิลำเนา ในกรณีนี้ ถ้าสอบสวนได้ความชัดเจนว่า ไม่สามารถติดต่อกับบิดาได้ ก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดา มีภูมิลำเนา โดยนำทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนไปประกอบหลักฐานการลงบัญชีฯ ด้วย

ถาม : กระผมมีลูกชายอยู่หนึ่งคนส่งไปเรียนเมืองนอกตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี ขณะนี้อายุ ๑๗ ปี บริบูรณ์ จะลงบัญชีทหารกองเกินอย่างไร

ตอบ : ให้บิดาหรือมารดาหรือผู้บรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทน ณ อำเภอภูมิลำเนาของบิดา โดยนำสำเนาทะเบียนบ้าน สูติบัตร รูปถ่ายของผู้ขอลงบัญชี ฯ (ลูกชาย) สำเนาหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ และหลักฐานการศึกษา เพื่อเจ้าหน้าที่สถิติจะได้ตรวจสอบหลักฐานและสอบสวนว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริงและไม่ผิดตัวในการรับลงบัญชี ฯ กรณีนี้ ถ้าไม่มีสูติบัตรจะต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนประกอบการรับลงบัญชีฯ และผู้แจ้งแทนจะต้องทราบตำหนิแพยเป็นของผู้ขอลงบัญชี ฯ ด้วย ถ้าหลักฐานไม่ครบเจ้าหน้าที่จะบันทึกในใบคำร้อง คือ ใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.๔๔) ไว้เป็นหลักฐานเมื่อได้หลักฐานหลักเสียชัดเจน

ถาม : กระผมเป็นนักศึกษาไม่ได้เรียน รด. ขณะนี้อายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ จะทำอย่างไรถึงจะขอผ่อนผันได้

ตอบ : ต้องรีบไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ทำเรื่องขอผ่อนผัน เพื่อดำเนินการส่งรายชื่อขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิลำเนาทหารโดยด่วนภายในเดือน

กฎหมายของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ หากเกินกำหนดจะไม่ได้รับสิทธิในการผ่อนผัน

ถาม : พ่อกับแม่ของกระผมหย่ากัน พ่อไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่แม่อยู่กรุงเทพฯ กระผมอยู่กับแม่ที่กรุงเทพฯ จะลงบัญชี ฯ ที่กรุงเทพฯ จะได้หรือไม่

ตอบ : ได้ แต่ต้องย้ายทะเบียนบ้านของพ่อมาอยู่กับแม่ที่กรุงเทพฯ ฯ ด้วย เมื่อลงบัญชี ฯ เสร็จแล้ว จึงค่อยย้ายทะเบียนบ้านของพ่อไปอยู่ที่เชียงใหม่ตามเดิม

ถาม : ผมเสียเงินไปแล้ว อยากทราบว่าเกิดอะไรขึ้นเมื่อถึงวันเกณฑ์ ผมไม่ไปเกณฑ์ทหาร

ตอบ : ถ้าไม่ไปเกณฑ์ทหารจะมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชั้นเกล้า คือ ถ้ายังไม่ได้รับหมายเรียก ฯ จะมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้ารับหมายเรียก ฯ แล้ว จะมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ทุกคนจะต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก และจะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือก ฯ (แบบ สด.๔๓)จากประธานกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกเท่านั้นถ้าได้รับในวันอื่นถือว่าเป็นเอกสารที่ทางราชการมิได้ออกให้ หากผู้ใดนำไปใช้ถือว่าใช้เอกสารปลอม จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

ถาม : ขณะนี้เหตุการณ์ปกติไม่มีสงครามแล้ว ควรจะยกเลิกการเกณฑ์ทหารได้หรือไม่

ตอบ : ไม่ได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศโดยรับราชการทหาร ดังนั้นจึงต้องมีการตรวจเลือกทหารทุกปีเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมไว้ทั้งในยามปกติและในยามสงครามทั้งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญด้วย

ถาม : ถ้าไม่ลงบัญชีทหารกองเกินจะมีความผิดอย่างไร

ตอบ : ถ้าเกินกำหนดระยะเวลาการลงบัญชี ฯ จะมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชั้นเกล้า คือ ถ้าเจ้าหน้าที่สัสดีส่งรายชื่อไปให้ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าเจ้าตัวได้มาแสดงตนของลงบัญชี ฯ ก่อนที่เจ้าหน้าที่สัสดี จะส่งรายชื่อไปให้ตำรวจติดตามจับกุมตัวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถาม : ถ้าอายุ ๑๗ ปี แล้ว ยังอยู่เมืองนอกสามารถไปแจ้งลงบัญชี ฯ ที่สถานทูตไทยประจำประเทศนั้น ๆ ได้หรือไม่

ตอบ : ไม่ได้แต่จะแจ้งแทนได้โดยต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ที่อยู่ในประเทศไทยไปแจ้งการลงบัญชี ฯ แทน ณ อำเภอภูมิลำเนาของบิดาหรือมารดา หรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณี โดยนำหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนหรือสูติบัตร พร้อมทะเบียนบ้าน และต้องทราบคำนิเสธเป็นของผู้ขอลงบัญชี ฯ ด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอจะได้ตรวจสอบหลักฐานและสอบสวนผู้แจ้งแทน

หากปรากฏชัดเจนว่าผู้ขอลงบัญชี ฯ มีอายุอยู่ในกำหนดลงบัญชี ฯ มีสัญชาติไทยจริง มีภูมิ
สำเนาถูกมอบให้ผู้ขอลงบัญชี ฯ แทนรับไป เพื่อนำไปมอบให้กับเจ้าตัวเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ถาม : ผมมีสิทธิผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร แต่ผมเลี้ยงไปเข้ารับการตรวจเลือกและถูกเข้ากอง
ประจำการ กรณีนี้ผมจะขอผ่อนผันลาไปศึกษาต่อจนกว่า
จะสำเร็จการศึกษาแล้วจึงค่อยเข้ารับราชการในกองประจำการจะได้หรือไม่

ตอบ : ไม่ได้ เพราะเป็นการสละสิทธิ์ในการผ่อนผัน โดยสมัครใจเข้ารับการตรวจเลือก ดังนั้น
เมื่อถูกเข้ากองประจำการ จะต้องเข้ารับราชการในกอง
ประจำการตามกำหนดในหมายนัดของนายอำเภอจะขอผ่อนผันลาไปศึกษาต่ออีกไม่ได้

ถาม : ขณะนี้ผมอายุ ๒๒ ปีบริบูรณ์ ปีที่แล้วผมรับหมายเรียก ฯ แต่ไม่ได้ไปตรวจเลือก อยาก
ทราบว่าเป็นปีนี้จะไปตรวจเลือกได้หรือไม่ หรือจะต้องปฏิบัติ
อย่างไร

ตอบ : ถ้าได้รับหมายเรียก ฯ แล้ว ไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือกมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชั้น
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี เจ้าหน้าที่ตำรวจจะติดตาม
จับกุมตัวมาดำเนินคดี หากไปในวันตรวจเลือกทางคณะกรรมการตรวจเลือกจะแจ้งให้ทางอำเภอส่ง
ตัวให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีเมื่อคดีสิ้นสุดแล้ว ทางอำเภอจะมอบหมายเรียก ฯ ให้ไปเข้ารับการ
ตรวจเลือกต่อไป

ถาม : นักศึกษาได้แจ้งขอผ่อนผันการตรวจเลือกต่อสถานศึกษาและสถานศึกษาได้ส่งรายชื่อ
ขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยทำเรื่องขอ
ผ่อนผันส่งไปพร้อมกันจำนวน ๑๕ คน ซึ่งมีภูมิลำเนาทหารอยู่จังหวัดเดียวกัน ปรากฏว่าได้รับการ
ผ่อนผัน ๑๔ คน ส่วนอีก ๑ คน ชื่อตกหล่นไม่ได้รับการผ่อนผันจึงต้องเข้ารับการตรวจเลือก และจับ
สลากถูกเข้ากองประจำการ แพนททหารบก อยากทราบว่าทำอย่างไรถึงจะ ได้รับการผ่อนผัน
เช่นเดียวกันกับ ๑๔ คนนั้น

ตอบ : กรณีนี้จะต้องยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการชั้นสูงโดยติดต่อที่แผนกสถิติจังหวัดที่เข้ารับ
การตรวจเลือก เพื่อขอความเป็นธรรม ถ้าคณะกรรมการชั้นสูงพิจารณาแล้วปรากฏหลักฐานชัดเจน
ว่าเกิดบกพร่องทางธุรการเนื่องจากมิได้เพิ่มรายชื่อไว้ในบัญชีเรียกประเภทคนผ่อนผัน คณะกรรมการ
ชั้นสูงก็จะตัดสินงดส่งตัวเข้ากองประจำการ ให้กลับมีสภาพเป็นทหารกองเกิน และมีสิทธิได้รับการ
ผ่อนผันต่อไป

คำอธิบายศัพท์

- ภูมิลำเนาทหาร หมายความว่า อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นได้แจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอแล้ว และบุคคลจะมีภูมิลำเนาทหารได้ เพียงแห่งเดียวเท่านั้น
- ทหารกองเกิน หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกิน (ขึ้นทะเบียนทหาร) แล้ว
 - คนผ่อนผัน คือ ทหารกองเกินที่อยู่ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือโรงเรียนอาชีวะ และโรงเรียนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ตามที่กำหนดในกฎหมาย ซึ่งสถานศึกษาได้ส่งรายชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารแล้ว
 - คนหลีกเลี่ยงชัดเจน คือ ทหารกองเกินที่รับหมายเรียกของนายอำเภอแล้วไม่มา ให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก ซึ่งได้ตัวมาดำเนินคดี และศาลได้พิพากษาให้ลงโทษ
 - คนที่ขาดการตรวจเลือกคือ ทหารกองเกินที่รับหมายเรียกของนายอำเภอ และไม่มา ให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก แต่ยังไม่ได้ตัวมาดำเนินคดี หรืออยู่ในระหว่างดำเนินคดี
 - คนยกเว้น คือ ทหารกองเกินที่ได้รับการยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกในยามปกติ เช่น พระภิกษุนักธรรม ผู้ที่อยู่ระหว่างการฝึกวิชาการทหาร ฯลฯ
 - คนจำพวกที่ ๑ ได้แก่ ทหารกองเกินซึ่งมีรายการสมบูรณ์ดี
 - คนจำพวกที่ ๒ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือนคนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงกับทุพพลภาพ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๑๗
 - คนจำพวกที่ ๓ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารในขณะนั้นได้ เพราะป่วยซึ่งจะบำบัดให้หายภายในกำหนด ๓๐ วัน
ไม่ได้
 - คนจำพวกที่ ๔ ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการได้ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๔ (พ.ศ.๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๑๗
 - ขนาดรอบตัว คือ ความกว้างของรอบอกซึ่งมีวิธีวัดโดยให้คล้องแถบเมตรรอบตัวในลักษณะการแขนหรือยกแขนทั้งสองข้างขึ้นให้ริมล่างของแถบเมตรได้ระดับราวนมโดยรอบ และเมื่อได้ลดแขนลงในลักษณะท่าตรงแล้วให้วัดเมื่อหายใจออกเต็มที่หนึ่งครั้ง และหายใจเข้าเต็มที่หนึ่งครั้ง

- ขนาดถัดรอง คือ ผู้ที่มีขนาดสูงตั้งแต่ ๑ เมตร ๕๙ เซนติเมตร ลงมาถึง ๑ เมตร ๔๖ เซนติเมตรแลขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๓๖ เซนติเมตรขึ้นไป ในเวลาหายใจออก - คนไม่ได้ขนาด คือ ผู้ที่มีขนาดสูงไม่ถึง ๑ เมตร ๔๖ เซนติเมตร หรือมีขนาดรอบตัวไม่ถึง ๓๖ เซนติเมตร
- ก่อนรายงานตัว คือ นักศึกษาที่จับสลากแล้วถูกเข้ากองประจำการแต่ยังไม่เข้ารายงานตัวต่อหน่วยต้นสังกัด เช่น จับสลากได้ผลัด ๒ คือ ต้องเข้าหน่วยในวันที่ ๑ พ.ย. แต่เจ้าตัวยังไม่ได้เข้าหน่วยในวันที่ ๑ พ.ย.
- เข้ากองประจำการแล้ว คือ นักศึกษาที่จับสลากแล้วถูกเข้ากองประจำการ ได้เข้ารายงานตัวกับหน่วยแล้ว เช่น จับสลากได้ผลัด ๒ คือ ต้องเข้าหน่วยใน ๑ พ.ย. ซึ่งเจ้าตัวได้เข้าหน่วยตั้งแต่วันที่ ๑ พ.ย. ไปแล้ว

บรรณานุกรม

สาเนาฯ ขจรศิลป์. (๒๕๓๓). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา ๑ : พื้นฐานและการบริการนักศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

เจริญ แฉกพิมาย. (๒๕๕๒). **คู่มือการสอบสวนหาข้อเท็จจริง (วินัยนักศึกษา)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (๒๕๓๙). **โครงการวิจัยเรื่องการปลูกฝังวินัยของคนในชาติ**
โครงการย่อยที่ ๑ : การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย.

กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พจนานุกรม. (๒๕๔๖). **ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค
พับลิเคชันส์.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (๒๕๕๔). **คู่มือนักศึกษาด้านกิจการนักศึกษา**

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา ๒๕๕๔. นครราชสีมา : บริษัทโซคเจริญมาร์
เก็ตติ้ง.

การเกณฑ์ทหารในประเทศไทย - วิกิพีเดีย th.wikipedia.org/wiki/การเกณฑ์ทหารในประเทศไทย

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
พ.ศ. ๒๔๙๓ **หมวดหมู่: การเกณฑ์ทหาร กฎหมายไทย กองทัพบก**

<http://www.defence.thaigov.net/inform/soldier๕.htm>

<http://www.tdd.mi.th/>

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๓